

Actuele uitdagingen vragen om doordachte oplossingen

We kennen allemaal het onrustbarende rijtje problemen. Klimaatverandering is niet langer een probleem voor de toekomst, maar een uitdaging in het heden. Hittestress in de stedelijke omgeving, afgewisseld met moessonachtige plensbuien, het komt steeds vaker voor. Ook andere uitdagingen zoals bodem- en luchtverontreiniging vragen aandacht, net als de energietransitie, waarin het verminderen van het energieverbruik een belangrijke oplossingsrichting is. Alles schreewt om een acute oplossing en een visie voor de langere termijn. En hoewel er over al deze onderwerpen weinig consensus is, over één ding lijkt iedereen het wél eens te zijn: planten zijn de kern van de oplossing.

NL De natuur geeft het antwoord

Het mooie van de natuur is dat er voor veel problemen die er zijn in het leven, de evolutie al een antwoord heeft bedacht. De plantenwereld is hierop geen uitzondering. Ga maar na, werkelijk overal op de wereld groeien planten, hoe koud of warm, droog of nat het er ook is. Door de tijd heen hebben planten zich leren aanpassen aan de meest barre omstandigheden. Er zijn oplossingen bedacht voor elke kleine niche in de markt. Een schaduwrijk stukje droge, zure bosgrond? Er zijn plantjes die het daar heerlijk vinden. Bakken in de zon op arme zandgrond? Kom maar door, we vinden het zalig, zeggen andere planten. Een grote boom als buurman? We klimmen er wel in, dan sparen we veel energie uit omdat we zelf geen stam meer hoeven te maken. Zeevende zeewind die zout strooit? Wat kan het ons schelen, we zijn dol op de duinen.

Vraag het de kwekers

Wat dan wel een voorwaarde is, als je op deze manier gebruik wil maken van het probleemplossende vermogen van planten, is dat je goed weet onder welke omstandigheden planten groeien in de natuur. Er zijn een aantal kwekers en ontwerpers die hier bovengemiddeld goed in zijn. In dit artikel willen we er een paar aan het woord laten. Wat ze gemeen hebben is hun liefde voor planten en hun ervaringsdeskundigheid. Voor hun ontwerpen en beplantingsadviezen baseren ze zich op de kennis die ze hebben opgedaan tijdens hun werk met en tussen de planten. Ze laten zich inspireren door de natuur, niet alleen die van onze eigen lage landen, maar ook die van over de hele wereld. Zo kunnen ze goed onderbouwd antwoord geven op de uitdagingen die ze in hun werk tegenkomen. Standaard antwoorden zijn bij hen uit den

boze, immers iedere situatie is anders en vraagt om een andere op maat gesneden oplossing.

Wie laten we aan het woord? Laten we beginnen met Piet Oudolf, als ontwerper beroemd geworden, maar gestart als kweker, met een duidelijke visie op beplantingen. Hij is een grondlegger van The Dutch Wave, een ontwerpvisie die in de hele wereld navolging heeft gekregen. Ook Anne Bulk-Brylla komt aan het woord. Zij beheert samen met Mark Bulk kwekerij Bulk in Boskoop, vol met interessante tuinplanten, waarvoor Piet Oudolf een bijzonder tuindeel heeft ontworpen. In deze tuin staat een ongewone mix van vaste planten, bomen en struiken, als een levend plantenlaboratorium. Als laatste spreken we Cor van Gelderen van de kwekerij PlantenTuin Esveld. Hij is geboren en getogen tussen de bijzondere bomen en struiken op de kwekerij van zijn ouders. Als ontwerper heeft hij zijn sporen verdiend met bijzondere beplantingen. Van zijn hand verscheen een aantal boeken over tuinplanten, waaronder als laatste 'Schitteren in de schaduw', over tuinplanten die liever in de schaduw groeien.

Andere planten gebruiken?

Als we naar de toekomst kijken, zijn er dan andere planten die we moeten gebruiken in tuinen? Piet is duidelijk, de tuin is géén natuur, het is een vrijplaats die we kunnen inrichten zoals we dat zelf willen. De discussie over de planten die we daar willen gebruiken, moeten we voeren vanuit de artistieke wensen die we hebben. Vanzelfsprekend houd je daarbij rekening met de tuinomstandigheden, de grondsoort, wind en beschikbaarheid van water. Misschien is Piet doorheen de jaren wel planten gaan gebruiken, zoals de steeneik, die hij vroeger

Piet Oudolf
The Dutch Wave

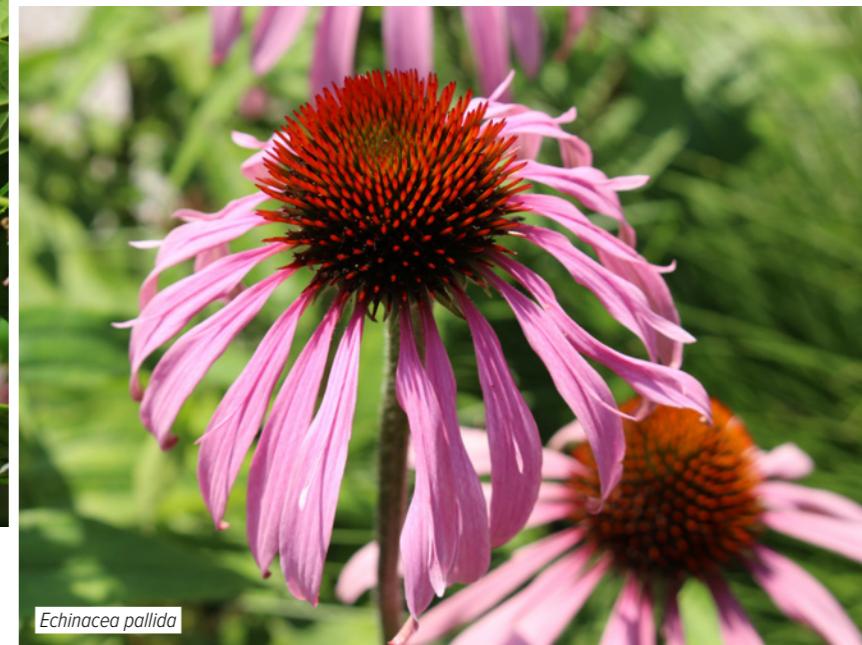
Anne Bulk-Brylla
kwekerij Bulk

Cor van Gelderen
kwekerij PlantenTuin Esveld

Clethra alnifolia

Echinacea pallida

niet gebruikt zou hebben. Maar palmen in de polder, dat dan natuurlijk niet. Je plantkeuzes worden voor een deel bepaald door de context. Zo gebruikt Piet in de Verenigde Staten automatisch meer inheemse planten dan hij in Nederland zou doen. Het palet aan Amerikaanse inheemse planten is immers veel groter en interessanter dan het Nederlandse palet.

Cor noemt de aardbeiboom, *Arbutus unedo* als voorbeeld van een plant die hij steeds vaker gebruikt, mede onder invloed van de klimaatverandering met steeds drogere en warmere zomers. Of de schijnels, *Clethra alnifolia* die niet alleen droogte goed verdraagt, maar ook op een heel vochtige standplaats kan staan. Een echte wadiplant kortom, die bovendien heel goed bevlogen wordt en tijdens de bloei heerlijk zoet geurt.

Anne komt met de bladverliezende olijfwilg, *Elaeagnus umbellata* als voorbeeld van een multifunctionele struik of kleine boom. De rijke vruchtdracht, de droogte- en vochttolerantie, het decoratieve zilvergrijze blad, het zijn allemaal positieve aspecten van deze in haar ogen te weinig gebruikte plant.

Wel of geen exoten?

De discussie die steeds vaker gevoerd wordt over het gebruik van exoten in de tuin, wordt door Piet als onzinnig ervaren. De tuin is geen natuur. Bovendien - vraagt hij zich af - is er eigenlijk wel voldoende onderzoek gedaan naar de rol die exoten kunnen spelen in de hele voedselketen? Vanzelfsprekend gebruik je geen invasieve exoten in de natuur, dat ligt voor de hand, maar binnen de tuin moet je ook niet de illusie hebben dat je een evenwichtig ecosysteem kunt ontwikkelen, laat staan dat je daar de Nederlandse

natuur moet proberen te kopiëren. Cor voegt daar aan toe, dat planten te vaak als statische entiteiten worden beschouwd. De individuele plant staat misschien wel stil, maar populaties zijn voortdurend in beweging. Als de omstandigheden geschikt zijn voor een plant die van nature hier niet voorkomt, zal deze zich hier toch vestigen. Een vogel die een besje eet en het zaadje tientallen kilometers verderop weer uitpoet, is bezig de populatie te verplaatsen. Op vruchtbare bodem kan zich dan zomaar een plant ontwikkelen die daar eerder niet voorkwam. Bovendien, voegt Anne toe, zou de nadruk moeten liggen op het vergroten van het groenareaal, niet op het vervangen van het ene groen door het ideologisch meer correcte groen. Nog belangrijker vindt zij de rol die kwekers-ontwerpers kunnen spelen bij het bewustwordingsproces dat het gebruik van gif, met name in de particuliere tuinen, een desastreus effect heeft op de biodiversiteit. In de openbare ruimte is daar gelukkig veel meer aandacht voor.

Klimaatadaptief planten

Klimaatadaptief planten is een thema dat nu, in de nasleep van enkele erg droge en warme zomers, bovenaan de agenda staat. Maar - zegt Piet terecht - als het goed is, heb je je daar als ontwerper altijd al mee bezig gehouden. De planten die je gebruikt, moeten passen binnen de omstandigheden die je hebt. Je moet de omstandigheden niet aanpassen aan je wensen. Als de beplanting die je bedacht hebt, afhankelijk is van een permanent watergeefsysteem, dan heb je de verkeerde beplanting toegepast.

De natuur is volgens Cor vanzelfsprekend de inspiratiebron waaruit je put als je een tuin ontwerpt. Maar dat houdt niet in dat je één op één de natuur nabouwt.

De natuurlijke ordeningsprincipes, waarin iedere plant zijn eigen ruimte vindt en benut, zijn een belangrijke onderlegger voor het denken over tuinontwerpen. Als alle ruimtes en mogelijkheden goed gevuld zijn, dan is de onderhoudsdruk minimaal. Piet haakt daarop in met als voorbeeld zijn eigen tuin in Hummelo, waar ze, in toch best een flinke tuin, vrijwel geen onderhoud hoeven uit te voeren, omdat de ruimte al gevuld is met planten die hij daar wilde. Zo laat hij geen ruimte voor ongewenste gasten.

Met 'rewilding', een motief dat op de laatste Chelsea Flower Show in veel tuinen een flinke rol opeiste, hebben beide ontwerpers niet zoveel. Gemakzucht willen ze het niet noemen, maar het heeft volgens hen ook niet veel te maken met tuinieren. Een tuin - benadrukt Piet nogmaals - is geen natuurgebied. Het is een eigen entiteit die ingericht wordt naar de wensen van de eigenaar. Het maakt hen beiden niet uit of het zich vervolgens manifesteert als groentuin, bloemenpluktuin of siertuin. Voor Piet is de artistieke vrijheid van de ontwerper van groot belang.

Toegepaste plantenkennis

Plantenkennis, daar zijn ze het al snel over eens, is de kern van de zaak. Niet alleen de kennis van de kweker die op zijn kwekerij leert hoe een plant groeit of vermeerderd moet worden, maar vooral de toegepaste kennis voor het gebruik van de planten. Kijken in de natuur is daarbij heel belangrijk. Piet geeft het voorbeeld van de Calamintha die het in zijn natuurlijke habitat in de Verenigde Staten veel beter doet dan bij ons. Waarschijnlijk onder invloed van een hogere lichtintensiteit. Maar die ervaringskennis, opgedaan door veel te kijken, te proberen, te evalueren en te

leren van je eigen vergissingen, is niet zomaar snel opgedaan. Tegelijkertijd haalt Cor het voorbeeld aan van de Echinacea, een vaak kortlevende vaste plant, waarvan het gehele sortiment in een veldproef door de Koninklijke Vereniging voor Boskoopse Culturen (KVBC) is beoordeeld op zijn vitaliteit. Zo kunnen we als ontwerpers kiezen voor de sterkste en daarmee meest duurzame soorten. Beiden zijn het erover eens dat er dan maar weinig overblijven die je redelijk veilig kunt gebruiken, met Echinacea pallida misschien wel als de meest betrouwbare.

Ook moet je je rekenschap geven van de natuurlijke opvolging van planten. Om bij die Echinacea te blijven, als je deze gebruikt in combinatie met bijvoorbeeld Amsonia, dan zul je zien dat de traag ontwikkelende Amsonia de eerste jaren blij is dat de ruimte voor een deel wordt gevuld met Echinacea, maar dat na verloop van tijd deze zonnehoedjes zullen verdwijnen. Dat is geen probleem, omdat het beeld dan overgenomen wordt door de Amsonia.

In nog sterker mate geldt dat voor de bomen en struiken. Deze vormen het skelet van de tuin en zullen een steeds groter deel van de beschikbare plantruimte innemen. Cor geeft het voorbeeld van een tuin die hij in het begin van deze eeuw ontwierp en waarin het aandeel vaste planten door de tijd heen is teruggelopen van zeventig naar dertig procent. Maar omdat de

bomen en struiken destijds op de goede locaties zijn terechtgekomen, is het beeld nu nog steeds evenwichtig. Bovendien had de eigenares er minder onderhoud aan, wat zij op haar leeftijd een belangrijk voordeel vond.

Anne ziet dat een plantenkennis-app ondersteunend kan zijn in het vak, maar nooit de ervaringskennis van de kweker-ontwerper kan vervangen. Het gaat er immers niet alleen om dat je de plant van een naam kunt voorzien, maar vooral dat je die plant vervolgens op een manier kunt gebruiken die past bij de wensen en mogelijkheden ervan. Of dat je je realiseert wat de lastige eigenschappen zijn van een plant. Bijvoorbeeld hoe de wortels van een boom zich gedragen in de verharding. Die kennis is er, gebruik haar dan ook. Laat niet eerst de stoeptegels omhoog gedrukt worden, waarna je de boom kapt en vervangt door een jonger exemplaar van dezelfde soort, waardoor het probleem zich blijft herhalen. Kies direct de goede soort.

Inrichting van openbare ruimte

In de openbare ruimte – ook daar hebben zowel Piet als Cor voldoende ervaring opgedaan – is het vaak een ingewikkeld verhaal. In de planvorming spelen allerlei zaken een rol die de speelruimte van de ontwerper sterk beperken. Soms terecht, maar vaak spelen ambtelijke of financiële overwegingen een te belangrijke rol. Cor geeft een voorbeeld van een gemeente waar hij voor het stadshart een brutaal plan had ingediend,

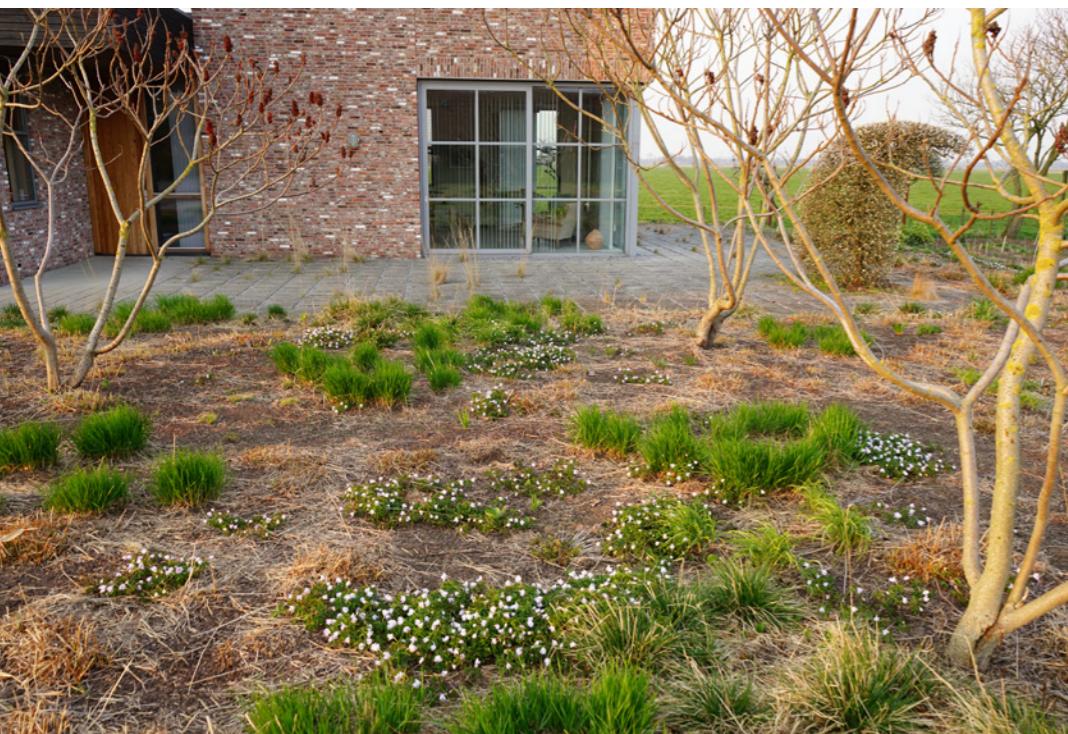
waarvan na de commentaren van de vastgoedeigenaren, de winkeliersvereniging, de brandweer, de politie, de vuilnisophaldienst, de plantsoenendienst en nog een aantal clubjes, vrijwel niets meer overbleef dan wat obligate plantvakjes rond het stadhuis.

Ook hier speelt plantenkennis weer de hoofdrol. Zeker als je, zoals beide ontwerpers graag doen, een dynamische beplanting maakt. Dan moet je extreem goed begrijpen hoe zo'n beplanting zich ontwikkelt. Maar voor een plantsoenendienst is een veilige standaardoplossing, aangedragen door een beplantingsleverancier die zich heeft gespecialiseerd in het spel met de gemeenten, vaak het hoogst haalbare. Voor Piet een goede reden om dit niet meer te doen en zich te beperken tot particuliere opdrachtgevers en kunstinstellingen.

Dat brengt ons weer terug bij het begin. Groen kan een heel belangrijke voortrekkersrol spelen bij het beantwoorden van de vragen die ons gesteld worden op het gebied van klimaatverandering, hittestress, luchtverontreiniging en de achteruitgang van de biodiversiteit. Geef ontwerpers met ervaring en kennis van beplanting de ruimte die ze nodig hebben om goede antwoorden te formuleren. →

Tekst: Piet Oudolf, Anne Bulk-Brylla
en Cor van Gelderen

Foto's: PlantenTuin Esveld, Mark Bulk, Shutterstock.com

Les défis actuels exigent des solutions réfléchies

Nous connaissons la liste inquiétante des conséquences du changement climatique qui n'est plus un problème pour l'avenir, mais un défi pour le présent. Le stress thermique en milieu urbain, entrecoupé de pluies diluviales semblables à celles de la mousson, est de plus en plus fréquent. D'autres défis, tels que la pollution des sols et de l'air, requièrent également une attention particulière, tout comme la transition énergétique, pour laquelle la réduction de la consommation d'énergie est un axe de solution clé. Tout cela appelle des solutions immédiates et une vision à long terme. S'il n'y a pas de consensus sur tous ces sujets, tout le monde semble s'accorder sur une chose : les plantes sont au cœur de la solution.

FR | La nature apporte la réponse

La beauté de la nature se trouve dans le fait que l'évolution a déjà trouvé une réponse à de nombreux problèmes qui se posent dans la vie. Le monde végétal ne fait pas exception. Ainsi, les plantes poussent vraiment partout dans le monde, qu'il fasse froid ou chaud, sec ou humide. Au fil du temps, les plantes ont appris à s'adapter aux conditions les plus difficiles. Des solutions ont été élaborées par le végétal pour chaque situation. Certaines plantes se plaisent sur la parcelle ombragée d'un sol forestier sec et acide. D'autres aiment un sol sablonneux et pauvre qui cuit au soleil. Un grand arbre peut être envahi par des végétaux qui y grimpent et qui économisent leur énergie puisqu'ils ne fabriquent plus leur propre tronc. Certaines plantes de dunes s'adaptent aux brises de mer tourbillonnantes qui les saupoudrent de sel.

Profiliter de l'expertise des producteurs

Si l'on veut utiliser la capacité des plantes à résoudre des problèmes de cette manière, il est indispensable de bien connaître les conditions dans lesquelles elles poussent dans la nature. Il existe un certain nombre de producteurs et de paysagistes qui sont spécialisés dans ce domaine. Dans cet article, quelques-uns d'entre eux sont sollicités pour partager leur amour des plantes et leur expertise. Ils fondent leurs conceptions et leurs conseils de plantation sur les connaissances acquises en travaillant avec et parmi les plantes. Ils s'inspirent de la nature, non seulement celle de leur pays d'origine, mais aussi celle du monde entier. Ils peuvent ainsi apporter des réponses concrètes aux défis qu'ils rencontrent dans leur travail. Il n'est pas question, pour eux, de donner des réponses standards, car chaque situation est différente et nécessite une solution sur mesure.

Utiliser d'autres plantes

En regardant vers l'avenir, y a-t-il d'autres plantes que nous devrions utiliser dans les jardins ? Piet Oudolf est clair : le jardin n'est pas la nature, c'est un sanctuaire que nous pouvons aménager comme bon nous semble. Le choix des plantes que nous voudrions utiliser doit être basé sur nos envies artistiques. Bien entendu, nous tenons compte des conditions du jardin, du type de sol, du vent et de la disponibilité en eau. Au fil des ans, Piet a commencé à intégrer des plantes, comme le chêne vert, qu'il n'aurait pas utilisé auparavant. Par contre, des palmiers dans les polders sont un choix à éviter. La sélection des plantes est en partie déterminée par le contexte. Ainsi, Piet utilise automatiquement plus de plantes indigènes aux États-

Unis qu'aux Pays-Bas. En effet, la palette de plantes indigènes américaines est beaucoup plus large et intéressante que la palette néerlandaise.

Cor van Gelderen cite l'arbousier, 'Arbutus unedo', comme exemple d'une plante qu'il utilise de plus en plus souvent, en raison, entre autres, de l'influence du changement climatique avec des étés de plus en plus secs et chauds. Il cite encore le trèfle, 'Clethra alnifolia' qui, non seulement, tolère bien la sécheresse, mais peut aussi se maintenir dans un endroit très humide. Celui-ci est une véritable plante d'oued, qui s'irrigue très bien et qui dégage un agréable parfum sucré pendant la floraison.

Anne Bulk-Brylla cite l'"Elaeagnus umbellata", un saule à feuilles caduques, comme exemple d'arbuste ou de petit arbre multifonctionnel. Sa fructification abondante, sa tolérance à la sécheresse et à l'humidité, ses feuilles décoratives gris-argenté sont autant d'aspects positifs sous-utilisés de cette plante.

Plantes exotiques ou pas ?

Piet Oudolf trouve absurde le débat de plus en plus fréquent sur l'utilisation des plantes exotiques dans les jardins. Le jardin n'est pas la nature. En outre, se demande-t-il, a-t-on suffisamment étudié le rôle que les espèces exotiques peuvent jouer dans l'ensemble de la chaîne alimentaire ? Dans la nature, on n'utilise pas d'espèces exotiques envahissantes, c'est évident, mais dans le jardin, il ne faut pas non plus avoir l'illusion que l'on peut développer un écosystème équilibré, et encore moins essayer d'y copier la nature du pays. Cor van Gelderen ajoute que les plantes sont trop souvent considérées comme des entités statiques. La plante individuelle peut être stable, mais les populations sont

Amsonia

Elaeagnus umbellata

constamment en mouvement. Si les conditions sont favorables à une plante qui n'existe pas à l'état naturel ici, elle s'y installera de toute façon. Un oiseau qui mange une baie et rejette les graines à des dizaines de kilomètres d'où il l'a ingérée déplace la population végétale initiale. Sur un sol fertile, une plante qui ne s'y trouvait pas auparavant peut alors se développer de la même manière. De plus, ajoute Anne Bulk-Brylla, l'accent devrait être mis sur l'augmentation de la superficie de nos espaces verts, et non sur le remplacement d'un espace vert par un autre idéologiquement plus correct. Selon Anne, il est encore plus important d'insister sur le rôle que les pépiniéristes peuvent jouer pour faire prendre conscience des effets désastreux que l'utilisation de poisons, surtout dans les jardins privés, a sur la biodiversité. Dans les espaces publics, heureusement, on accorde beaucoup plus d'attention à ce problème.

Des plantes adaptées au climat

Développer des plantations adaptées au climat est un sujet qui, à la suite d'été très secs et très chauds, est aujourd'hui en tête des préoccupations des acteurs du secteur vert. Mais, dit Piet Oudolf à juste titre, si tout va bien, vous avez toujours été concerné par ce sujet en tant que concepteur de jardins. Les plantes que vous utilisez doivent s'adapter aux conditions de terrain et ce ne sont pas les conditions qui doivent s'adapter à vos besoins. Si la plantation que vous avez conçue dépend d'un système d'arrosage permanent, alors vous n'avez pas utilisé les bonnes plantes.

Selon Cor van Gelderen, la nature est évidemment la source d'inspiration pour l'aménagement d'un jardin.

Mais cela ne signifie pas qu'il faille copier la nature à l'identique. Les principes de l'ordre naturel, selon lesquels chaque plante trouve et utilise son propre espace, constituent une base importante pour la réflexion sur l'aménagement des jardins. Si tous les espaces et toutes les possibilités sont bien remplis, la charge d'entretien est minimale. Piet Oudolf explique cela en prenant l'exemple de son propre jardin à Hummelo, où, malgré une superficie relativement grande, l'entretien est minimal, car l'espace est occupé par les plantes qu'il a lui-même choisies. De cette manière, les invités indésirables ne trouvent plus de place.

Pour les deux concepteurs, le 'réensauvagement' qui a été mis en avant dans de nombreux jardins lors du dernier Chelsea Flower Show, n'est pas plébiscité. Ils ne veulent pas appeler cette tendance comme de la paresse, mais ils ne pensent pas que cette conception ait grand-chose à voir avec le jardinage. Un jardin, souligne encore Piet Oudolf, n'est pas une réserve naturelle. C'est une entité à part entière, aménagée selon les souhaits de son propriétaire. Peu importe pour les deux concepteurs qu'il s'agisse d'un jardin potager, d'un jardin de cueillette de fleurs ou d'un jardin d'ornement. Pour Piet, la liberté artistique du concepteur est très importante.

Connaissance appliquée des plantes

Piet et Cor s'accordent pour dire que la connaissance des plantes est l'élément essentiel à la conception et l'aménagement de jardin. Il ne s'agit pas seulement des connaissances du producteur qui apprend à cultiver ou à multiplier une plante dans sa pépinière, mais surtout des connaissances appliquées à l'utilisation

des plantes sur le terrain. L'observation de la nature est très importante à cet égard. Piet Oudolf donne l'exemple du 'Calamintha', qui se porte beaucoup mieux dans son habitat naturel aux États-Unis qu'aux Pays-Bas, probablement sous l'influence d'une plus grande intensité lumineuse. Mais ce savoir expérimental, acquis en observant beaucoup, en essayant, en évaluant et en apprenant de ses propres erreurs, ne s'acquiert pas rapidement. Cor van Gelderen cite également l'exemple de l'échinacée, une plante vivace souvent éphémère, dont la vitalité de l'ensemble de l'assortiment a été évaluée dans le cadre d'un essai en plein champ par l'Association royale pour les cultures de Boskoop (KVBC). En tant que concepteurs, cela permet de choisir les variétés les plus robustes et donc les plus durables. Tous deux s'accordent à dire qu'il n'en reste que très peu que l'on peut utiliser en toute sécurité, 'l'Echinacea pallida' étant peut-être la plus fiable.

Il faut également tenir compte de la succession naturelle des plantes. Pour en rester à l'Echinacée, si vous l'utilisez en combinaison avec, par exemple, l'Amsonia, vous constaterez que l'Amsonia, qui se développe lentement, sera heureuse pendant les premières années où une partie de l'espace sera occupée par l'Echinacea, mais qu'avec le temps, l'échinacée disparaîtra, ce qui n'est pas un problème, car l'espace sera alors occupé par l'Amsonia.

C'est encore plus vrai pour les arbres et les arbustes. Ceux-ci forment le squelette du jardin et occuperont une part croissante de l'espace de plantation disponible. Cor van Gelderen donne l'exemple d'un jardin qu'il a conçu au début de ce siècle, dans lequel la

proportion de plantes vivaces a diminué au fil du temps, passant de septante à trente pour cent. Mais comme les arbres et les arbustes se sont trouvés au bon endroit à l'époque, le tableau est encore équilibré aujourd'hui. De plus, la propriétaire a eu moins d'entretien à gérer, ce qu'elle considère comme un avantage non négligeable à son âge.

Anne Bulk-Brylla estime qu'une application relative à la connaissance des plantes peut apporter un soutien à la profession, mais ne pourra jamais remplacer l'expérience et la connaissance des producteurs et designers de jardins. En effet, il ne s'agit pas seulement de pouvoir donner un nom à une plante, mais surtout de pouvoir l'utiliser en fonction de ses besoins et de ses possibilités, ou de comprendre les caractéristiques et propriétés d'une plante. Il faut, par exemple, savoir comment les racines d'un arbre se comportent sous le trottoir. Ces connaissances existent, il faut les utiliser. Ne laissez surtout pas les pavés se soulever, abattre l'arbre et le remplacer par un spécimen plus jeune de la même espèce, répétant ainsi le problème. Il faut choisir tout de suite la bonne espèce.

Conception d'espaces publics

Dans le domaine de l'espace public, Piet et Cor ont tous deux acquis beaucoup d'expérience. Ils estiment que souvent leur rôle n'est pas toujours simple. De nombreux facteurs jouent un rôle dans le processus de planification et limitent considérablement la marge de manœuvre du concepteur. Ce n'est pas toujours le cas, mais souvent les considérations officielles ou financières jouent un rôle trop important dans les options prises. Cor van Gelderen cite l'exemple d'une commune où il avait présenté un plan audacieux pour le centre-ville. Après avoir tenu compte des remarques des propriétaires, de l'association des commerçants, des pompiers, de la police, du service de ramassage des ordures, du service des parcs et d'une douzaine d'autres clubs, il ne restait de sa proposition que l'installation de quelques jardinières et zones de plantation autour de l'hôtel de ville.

Ici aussi, la connaissance des plantes joue un rôle primordial. Surtout si, comme aiment le faire les deux concepteurs, des plantations dynamiques sont créées. Il faut alors bien comprendre comment ces plantations se développent. Mais, pour un service d'espaces verts publics, le choix d'une solution standard sûre, proposée par un soumissionnaire spécialisé dans le rapport aux municipalités, est souvent la meilleure solution possible. Pour Piet Oudolf, c'est une bonne raison de ne plus agir à ce niveau, mais de se limiter aux clients privés et aux institutions artistiques.

Ceci nous ramène au début de cet article. La verdurisation peut jouer un rôle pionnier important pour répondre aux questions que nous nous posons sur le changement climatique, le stress thermique, la pollution de l'air et le déclin de la biodiversité. Donner aux concepteurs qui ont de l'expérience et des connaissances en matière de plantes l'espace dont ils ont besoin leur permettra de formuler de bonnes propositions pour répondre au problème. ●

Texte : Piet Oudolf, Anne Bulk-Brylla

et Cor van Gelderen

Photos : PlantenTuin Esveld, Mark Bulk, Shutterstock.com

Grass that fights back!

Vangt de klappen van extreme stress op!

Encaisse sans broncher les chocs des périodes de stress extrême !

RESILIENT BLUE

GRASS TECHNOLOGY

- Tolerantie tijdens stressperiodes / Une tolérance en période de stress
- Snelste herstel na stressperiodes / Le rétablissement le plus rapide après une période de chaleur et de sécheresse

BARENBRUG

www.barenbrug.be/resilient-blue

www.barenbrug.be/fr/resilient-blue